

NOG LANG NIET ALLE REGELINGEN
DOOR CHEMIEBEDRIJVEN BENUT

WEGWIJS IN SUBSIDIELAND

Welke subsidieregelingen zijn er allemaal voor chemiebedrijven? Wie kan waarvan profiteren? Aan welke eisen moet je voldoen? *Chemie Magazine* brengt het subsidieland in kaart.

Tekst: Inge Janse

MKB

Een partij die chemiebedrijven helpt de weg te vinden naar subsidies is InnovatieLink. Deze private stichting, opgericht door de Topsectoren Energie en Chemie met financiële steun van het ministerie van EZ, richt zich op het mkb. Volgens Han Oude Groeniger, innovatiemanager bij de organisatie, spelen deze sectoren namelijk een belangrijke rol bij innovatie, maar hebben mkb'ers het niet altijd even makkelijk. "Er is een wirwar van financieringsregelingen en samenwerkingsverbanden. Dat maakt het uitdagend voor het mkb om zijn innovatie-ambities te realiseren." InnovatieLink helpt daarom bij vragen en knelpunten, zoals via de online beschikbare InnovatieAtlas en de FinancieringsAtlas (beide te vinden op www.innovatielink.nl). De InnovatieAtlas helpt bedrijven om partners te vinden voor financiering, huisvesting, pilotlocaties, technische kennis en netwerk. Bedrijven kunnen zowel zoeken op thema's als op een landkaart. De FinancieringsAtlas bevat meer dan tweehonderd potentiële financieringspartners, verdeeld in verstrek-

kers van subsidies, overheidsregelingen, krediet en participaties. Ook helpt het instrument om te bepalen wat de beste financieringsvorm is voor het mkb en hoe groot de financieringsbehoefte is, een exercitie die voor veel start-ups en ondernemers erg onduidelijk is. "De kern van de atlas, een gestructureerd overzicht van de financiering biedende bedrijven en instellingen voor het mkb, is uniek", legt Oude Groeniger uit. "De atlas geeft namelijk voor het eerst inzicht in het woud van regelingen, financieringsopties en subsidies in Nederland." Daarnaast kan InnovatieLink mkb'ers doorverwijzen naar RVO.nl om aanvragen in te dienen en consortia te vormen. "Verder weten we de weg naar Europa, zoals het Horizon 2020-subsidieprogramma, en hebben we goed zicht op specifieke regelingen voor start-ups, met name in de chemie." De innovatiemanager raadt geïnteresseerde bedrijven aan om contact op te nemen voor persoonlijk advies, wat mogelijk is via de website van InnovatieLink.

Ioniqa gaat gebruikt PET omzetten naar virgin-kwaliteit grondstoffen.

IONIQA 'RVO.NL HELPT JE HEEL GRAAG'

Ioniqa ontwikkelde slimme, magnetische nanodeeltjes die gebruikt PET kunnen omzetten naar virgin-kwaliteit grondstoffen. Dat werkt op de schaal van 100 liter, maar voor verdere opschaling is veel geld nodig. Het bedrijf uit Eindhoven vroeg hiervoor bij RVO.nl het InnovatieKrediet aan, vertelt directeur Tonnis Hooghoudt. Via deze regeling neemt de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland 45 procent van de investeringsronde voor zijn rekening, goed voor 2,5 miljoen

euro aan leningen. Volgens Hooghoudt doorbreekt de regeling het kip-ei-verhaal voor risicovolle investeringen. "Banken geven pas een lening als je geld maakt met je businesscase. RVO.nl neemt al eerder het risico, mits er marktpartijen zijn die meedoen, zoals investeerders." Klinkt makkelijk, maar Ioniqa moest hiervoor zijn zaakjes wel goed op orde hebben. "RVO.nl kijkt zeer kritisch naar je aanvraag. Gelukkig is het heel helder wat er moet gebeuren en kun je goed met ze schakelen. Zo werd onze propositie er alleen maar beter van." De directeur is hoorbaar enthousiast over RVO.nl en het InnovatieKrediet. "Het is uitdagend om aan te vragen, maar uiteindelijk is het proces heel constructief, inclusief goed resultaat." Zijn tip voor andere geïnteresseerden: neem een goede subsidieadviseur in de arm die ervaring heeft met de regeling. "RVO.nl wil je heel graag helpen, maar je moet het proces zelf sturen. Een ervaren adviseur helpt bij de vertaling van je businessplan naar wat RVO.nl wil zien."

LANDELIJK

Vrijwel alle landelijke subsidies, fiscale regelingen, kredieten en borgstellingen voor het bedrijfsleven verlopen via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, RVO.nl. De subsidieregelingen zijn vrijwel altijd generiek, maar in sommige gevallen speciaal ontwikkeld voor de Topsectoren. Het aanbod van regelingen is groot, dus biedt RVO.nl bedrijven drie hulpbronnen: de Subsidiewijzer, de klantenservice en de Chemiewijzer. De Subsidiewijzer laat op basis van vijf vragen zien welke mogelijkheden er zijn. Bovendien kan een bedrijf via de klantenservice (bereikbaar via 088 042 42 42) zijn situatie voorleggen, waarna RVO.nl vertelt wat de mogelijkheden zijn. De Chemiewijzer (te vinden op www.chemiewijzer.nl) is een portal speciaal ingericht voor chemiebedrijven. Volgens RVO.nl weet de chemie al goed de weg te vinden naar de meeste subsidies die RVO.nl in huis heeft, vertelt Frerik van de Pas. Als 'liaison' voor de Topsector Chemie onderhoudt hij het contact met de chemie in Nederland. Wel ziet hij dat nog niet alle bedrijven weten wat de Milieu Investeringsaftrek (MIA) en de Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil) voor hen kunnen betekenen. Ook melden zich weinig chemiebedrijven bij het Innovatiefonds. Omdat de landelijke subsidieregelingen vaak generiek van aard zijn, kan vrijwel elk chemiebedrijf er zijn voordeel mee doen, benadrukt Van de Pas. "Wie er dan gebruik van maakt, verschilt per regeling. Vrijwel alle bedrijven maken gebruik van de Wet Bevordering Speur Onderzoek (WBSO), terwijl vooral industriële bedrijven zich melden voor de Energie Investering Aftrek (EIA)."

Nog niet alle bedrijven weten wat de MIA en de Vamil voor hen kunnen betekenen

Uit het aanbod van regelingen die via RVO.nl verlopen, is hier een selectie gemaakt van de meest concreet voor de chemie bruikbare subsidies. Informatie over alle subsidies: RVO.nl.

DEMONSTRATIE ENERGIE INNOVATIE (DEI-TSE)

De DEI zet Nederlandse energie-innovaties in de etalage, waardoor Nederlandse bedrijven gemakkelijker de sprong naar internationaal succes kunnen maken.

ENERGIE INVESTERING AFTREK (EIA)

De chemische industrie dient veel aanvragen in voor deze ondersteuning bij energiezuinige investeringen. Grote chemiebedrijven hebben vaak een vast aanspreekpunt binnen de EIA.

INNOVATIEFONDS MKB+

Het Innovatiefonds MKB+ financiert snelgroeiende innovatieve ondernemingen. De focus ligt op de fase waarin kennis wordt omgezet in een eindproduct, dus van kennis naar kassa. Met het Innovatiefonds MKB+ kan een bedrijf plannen omzetten in rendabele nieuwe producten, diensten en processen. Ook wordt toegang tot de risicokapitaalmarkt verbeterd. Er zijn twee belangrijke regelingen: het InnovatieKrediet en de SEED Capital-regeling. Het InnovatieKrediet ondersteunt projecten die financiële risico's lopen vanwege substantiële technische risico's, terwijl zij een zeer goed commercieel perspectief hebben. Via de SEED Capital-regeling geven investeerders hulp aan technostarters om hun kennis om te zetten in toepasbare producten of diensten.

INTERNATIONAAL INNOVEREN (HORIZON 2020 & EUROSTARS)

Verschillende Europese programma's bieden mogelijkheden voor de financiering van (technologisch) onderzoek en innovatie voor de chemische industrie. Horizon 2020 is het grootste Europese instrument voor het stimuleren van innovatie door onderzoek, demonstratie en

marktintroductie. Relevante thema's voor de chemie zijn *biobased economy* en nanotechnologie, materialen en procestechnologie (NMP). Eurostars is een Europees innovatieprogramma dat onderzoekers in het mkb helpt om marktgerichte technologische ontwikkeling uit te voeren.

Ook zijn er Europese netwerken en platforms die chemiebedrijven financieel ondersteunen, zoals het European Technology Platform (ETP) Suschem en de European Innovation Partnerships (EIP). Voor de chemie is het EIP Raw Materials interessant.

INTERREG

Europese subsidieregeling voor innovatieve en duurzame projecten. Er zijn twee projecten interessant voor de chemie: Interreg North West Europe (NWE, bedoeld voor innovatie, koolstofarme economie en *resource efficiency*) en Interreg North Sea Region (NSR, klimaatbescherming, duurzaam vervoer en innovatie).

JOINT INDUSTRY PROGRAM (JIP)

Deze tender van de Topsector Energie wil zorgen voor energiebesparing in de industrie. Het afgelopen jaar was er 5,2 miljoen euro aan budget voor de thema's industriële warmtebenutting, scheidingstechnologie en procesintensificatie.

MILIEU INVESTERING AFTREK EN WILLEKEURIGE AFTREK (MIA/VAMIL)

Voor de chemie-industrie bieden de MIA en Vamil fiscale steun voor investeringen in duurzaam grondstoffengebruik, technologie voor de transitie naar een biobased economie, duurzame procestechnologie en grondstofbesparende en emissiereducerende technieken.

REGELING GROENPROJECTEN

Regeling die projecten stimuleert die een positief effect op het milieu hebben. De chemie kan via deze regeling hulp krijgen bij investering

LANDELIJK

gen in bijvoorbeeld biobased en agrificatie, terugwinning en hergebruik van grondstoffen en materialen, warmtedistributie en afvalwaterbehandeling.

STIMULERINGSREGELING DUURZAME ENERGIE (SDE+)

Chemiebedrijven kunnen subsidie aanvragen voor systemen die duurzame warmte produceren en andere categorieën die bijdragen aan verduurzaming van de productie, zoals via biobrandstoffen, stoom of elektriciteit. Hieronder vallen ook duurzame bronnen als zon, water, wind en aardwarmte.

SUBSIDIEREGELING INDIRECTE EMISSIEKOSTEN ETS

Deze regeling compenseert bedrijven die hogere elektriciteitskosten hebben door emissiehandel. Bedrijven moeten wel deelnemen aan een

van de energieconvenanten die de rijksoverheid en het bedrijfsleven hebben afgesloten (MJA3 of MEE).

TOPSECTOR CHEMIE TKI-TOESLAG EN MIT-REGELING

Via de TKI-toeslag wil de overheid publiek-private samenwerking stimuleren. Voor elke euro die de private sector investeert in R&D bij een onderzoeksorganisatie, ontvangt het TKI 0,25 euro. Het financiert hiermee nieuw publiek-privaat onderzoek. Via de MIT-regeling stellen overheden ruim 50 miljoen euro beschikbaar voor innovatie bij het midden- en kleinbedrijf over regio-grenzen heen.

WET BEVORDERING SPEURONDERZOEK (WBSO)

Vanaf 2016 kunnen bedrijven voor R&D-kosten (zowel voor loonkosten als andere kosten en uitgaven) fis-

caal voordeel aanvragen via de WBSO. Het totale fiscale voordeel in de beschikking kunnen ondernemers volgend jaar via de loonheffing verrekenen (in plaats van via de winstbelasting). Voor de chemie liggen hier veel mogelijkheden. Zo maakten in 2013 bijna zeshonderd chemiebedrijven gebruik van de WBSO en ruim vierhonderd van de RDA (Research & Development Aftrek).

VROEGE FASE FINANCIERING (VFF)

In 2014 was 6,4 miljoen euro beschikbaar voor de financiering van de Vroege Fase, de stap van concept naar een commercieel product. De regeling wordt uitgevoerd door RVO.nl (voor mkb en innovatieve starters) en STW.

SYNCOM 'KIEM KAN VEEL OPLEVEREN'

De onderzoekers van Syncom in Groningen doen in opdracht van bedrijven, zoals grote farmaceuten, organisch-chemisch onderzoek. De KIEM-subsidie van NWO is daarom een graag geziene gast, vertelt projectleider Strategie en Subsidies André Heeres. Zo

werkte Syncom via deze regeling dit jaar samen met professor Adri Minnaard van de Rijksuniversiteit Groningen om uit suikers een nieuw antibioticum te maken. "Ik kende de regeling al omdat ik er twee jaar geleden ook gebruik van maakte. KIEM is namelijk ideaal voor ons pilot-onderzoek." Syncom kreeg vanuit deze regeling 18 duizend euro en matchte dat met eigen geld. Heeres vindt KIEM – naast de financiële steun – ideaal om te achterhalen of een academische partner en Syncom goed bij elkaar passen. "We kunnen zo zien of de expertise en de mensen van beide partijen matchen." Bovendien helpt de regeling om überhaupt de juiste universitaire partner te vinden, aangezien NWO daarbij helpt. Hij omschrijft het resultaat als een win-winsituatie: "Wij krijgen toegang tot academische expertise, terwijl de academie toegang krijgt tot kennis van de markt." Mochten andere bedrijven ook geïnteresseerd zijn, dan raadt Heeres de KIEM-subsidie absoluut aan. "Het aanvragen is heel goed te doen. NWO heeft dat goed geregeld. Er komt weinig bureaucratie bij kijken." Wel is het volgens hem cruciaal dat je voorstel "gewoon goed" is. "Het moet passen binnen je bestaande strategie én binnen de kaders van NWO. Je onderzoek moet dus goed uitvoerbaar zijn door een academische groep. Als dat allemaal klopt, dan kan KIEM veel opleveren."

ONDERZOEK NWO

Naast regelingen voor het mkb en landelijke subsidies biedt ook NWO, de nationale onderzoeksorganisatie die vanuit Den Haag overheidsgeld verdeelt onder onderzoekers, mogelijkheden. Voor de chemie is voor het Topsectorenbeleid het zogeheten Fonds Nieuwe Chemische Innovaties opgestart, dat vanaf 1 december het Innovatiefonds Chemie heet. NWO zoekt naar bedrijven die geïnteresseerd zijn in innovaties of met een probleem zitten waarvoor de wetenschap oplossingen kan bieden. Tot eind 2015 zat er elk jaar 10 miljoen euro in het fonds; vanaf volgend jaar gaat dit terug naar 5,5 miljoen omdat er ook andere projecten van het geld betaald moeten worden. Het chemiefonds vraagt om samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven, waarbij de bedrijven meebetalen. NWO vult die investering vervolgens aan met belastinggeld. Geïnteresseerden, hoe prematuur hun vraag ook is, kunnen altijd contact opnemen met NWO. Bovendien is op de website van NWO een pagina te vinden met alle details over de subsidies.

*NWO zoekt
bedrijven die
geïnteres-
seerd zijn in
innovaties*

NWO heeft voor alle aanvragen vier vormen beschikbaar:

KIEM

Doel: Een relatief kleine vraag in drie maanden tijd laten uitzoeken door bijvoorbeeld een postdoc van een kennisinstelling.

Voorwaarde: Alleen het mkb mag hier gebruik van maken en moet 3750 euro inleggen.

Subsidedekking: NWO legt 15.000 euro bij. *Totale projectgrootte:* 18.750 euro.

Toelichting: Met KIEM wil NWO mkb'ers tot onderzoek verleiden via een laagdrempelige instap van nog geen 4000 euro. Ook helpt NWO bij het vinden van een geschikte partner bij de universiteit. Die combinatie werkt goed, want sinds 2012 heeft zij er al zo'n veertig uitgegeven. Veel van de aanvragers komen uit de hoek van farma, een ontwikkeling die NWO toejuicht omdat het vaak kleine bedrijven betreft die in het gat springen dat de grote farmabedrijven hebben achtergelaten nadat zij met hun R&D grotendeels uit Nederland vertrokken zijn. NWO vermoedt niettemin dat er in de chemie nog veel meer innovatieve bedrijven zijn en benadrukt dat de KIEM-regeling ook voor hen interessant kan zijn.

LIFT

Doel: Een iets grotere onderzoeksvraag die het onderzoek van KIEM kan opvolgen.

Voorwaarde: Voor het onderzoek betaalt het bedrijf 25 procent van de kosten. LIFT bestaat uit twee fasen, waarbij in de eerste fase relatief weinig moet worden betaald. *Subsidedekking:* NWO betaalt 75 procent van de kosten.

Totale projectgrootte: 150.000 tot 300.000 euro.

Toelichting: Als KIEM bevalt en bedrijven aan iets groters toe zijn, kunnen ze LIFT aanvragen. Bedrijven betalen in twee fasen omdat kleinere bedrijven moeite hadden om in één keer 25 procent van minimaal 150.000 euro te betalen. De instapbijdrage is daarom kleiner, zodat het bedrijf tijd heeft om de rest van het geld te verzamelen.

Ook LIFT is tot nu toe heel erg succesvol: de regeling bestaat sinds het begin van dit jaar en er zijn nu al dertig aanvragen ingediend. De vorm is ook heel aantrekkelijk, want voor 75.000 euro krijgt de aanvrager 300.000 euro onderzoeksgeld, goed om een promovendus vier jaar aan het werk te zetten. Veel verzoeken komen vanuit *life*

sciences, maar ook grote chemiebedrijven en start-ups doen mee.

TECHNOLOGY AREA

Doel: Grotere consortia de mogelijkheid geven om meerdere onderzoekers voor langere tijd aan het werk te zetten.

Voorwaarde: Er moeten minimaal twee onderzoeksinstellingen en twee bedrijven bij betrokken zijn en de minimale inleg vanuit het bedrijfsleven is 250.000 euro. Wel kan een gedeelte in natura betaald worden.

Subsidedekking: NWO betaalt tweederde van de kosten.

Totale projectgrootte: Van 750.000 tot 1.500.000 euro.

Toelichting: De Technology Area-subsidies (TA) zijn bedoeld voor de klassieke, grote consortia van bedrijven en onderzoeksinstellingen die in grote projecten minimaal drie promovendi aan de slag laten gaan. Voor het mkb is het interessant dat de helft van de inleg in natura betaald kan worden. NWO hoopt dat er ook consortia van mkb'ers komen die een TA aanvragen.

CHIPP

Doel: Eén bedrijf werkt samen met kennisinstellingen, waardoor het de resultaten tijdens de looptijd niet hoeft te delen met concullega's.

Voorwaarde: Er moeten minimaal twee onderzoeksinstellingen bij betrokken zijn en het bedrijf moet minimaal 750.000 euro inleggen.

Subsidedekking: NWO betaalt de helft van de kosten.

Totale projectgrootte: van 1.500.000 tot 2.000.000 euro.

Toelichting: CHIPP is de grootste regeling en lijkt op de TA-regeling, met als belangrijkste verschil dat de aanvraag door één bedrijf gedaan kan worden. Hierdoor blijft alle kennis binnen het consortium. CHIPP gaat om veel geld en daarom zijn het vooral de grote bedrijven die deze projecten aanvragen, zoals Shell en BP. Vanaf 1 januari kunnen ook meerdere bedrijven samen een CHIPP aanvragen.

NWO merkt dat de grote bedrijven zich maar moeizaam melden. Mogelijke redenen voor de terughoudendheid zijn de crisis, de overgang naar het Topsectorenbeleid of een gebrek aan naamsbekendheid. NWO ziet het aantal aanvragen wel toenemen, maar vermoedt sterk dat de industrie hier nog kansen onbenut laat.

ONDERZOEK STW

Een andere organisatie die onderzoeksgeld verdeelt, is Technologiestichting STW. Zij richt zich niet specifiek op de chemie, maar focust op alle sectoren die gebruikmaken van technisch-wetenschappelijk onderzoek. Let op: STW kent geen subsidie toe aan bedrijven, maar aan projecten van kennisinstellingen waarbij bedrijven aantoonbaar belangstelling hebben voor de resultaten.

Vier voor de chemie relevante STW-programma's zijn:

TAKE-OFF

Doel: Een lening of haalbaarheids-subsidie voor startende onderzoeker-ondernemers (voorheen de *Valorisation Grant*). Zij kunnen kiezen voor een haalbaarheidsstudie of een vroege-fasetraject.

Voorwaarde: Het project gaat over een product-, proces-, zorg- of diensteninnovatie in de breedste zin van het woord binnen alle wetenschapsgebieden (beta/techniek, *life sciences* en alfa/gamma).

Subsidie: Haalbaarheidsstudie maximaal 40.000 euro, vroege-fasetrajecten 50.000 tot 250.000 euro.

OPEN TECHNOLOGIE-PROGRAMMA (OTP)

Doel: Voor projecten over de hele breedte van het technisch-wetenschappelijke onderzoek. Er zijn geen thema's in het OTP. Projecten kunnen doorlopend ingediend worden.

Voorwaarde: Onafhankelijke referenten beoordelen de aanvragen op twee criteria: hoogstaande wetenschappelijke kwaliteit en utilisatie.

Totale projectgrootte: De bovengrens voor de STW-subsidie is 750.000 euro. Onder de 500.000 euro is er

geen cofinanciering vereist, daarboven kan dit in geld of in natura.

PARTNERSHIP

Doel: Aanpakken van vragen en wensen vanuit het bedrijfsleven. *Voorwaarde:* Een of meerdere bedrijven vragen een thema aan, waarna STW een *call for proposals* doet bij universitaire onderzoekers voor dit thema. Dit is vergelijkbaar met het OTP, maar dan zonder verdere cofinancieringseis.

Totale programmagrootte: Minimaal 3 miljoen euro, waarvan STW 1,5 miljoen inlegt als subsidie.

PERSPECTIEF

Doel: Nieuw, uitdagend onderzoek binnen de technische en toepassingsgerichte wetenschappen, aangevraagd vanuit een van de Topsectoren.

Voorwaarde: Aan de aanvraag moeten meerdere bedrijven (minimaal vijf) en kennisinstellingen (minimaal drie) meedoen. Het programma-voorstel moet bestaan uit meerdere projecten.

Totale programmagrootte: De STW-subsidie bedraagt 1,5 miljoen tot 4 miljoen euro. De aanvragers moeten 30 procent cofinancieren, waarvan minimaal 15 procent in cash.

CHEMCOM RIG HELPT PARTNERS OVER DE STREEP

De subsidiemogelijkheden hebben ChemCom Industries in Farmsum geen windeieren gelegd, vertelt mede-eigenaar Leen van der Sluis. Uit de pot van de Regionale Investeringssteun Groningen ontving het chemiebedrijf 840.000 euro. Hiermee bouwde ChemCom een fabriek voor de productie van een tussenproduct dat de Zwitserse samenwerkingspartner Hauert verwerkt tot plantenvoeding. De provincie Groningen speelde een belangrijke rol bij het verkrijgen van de subsidie. "Vanwege de werkzaamheden van de commissie-Willems informeerde de provincie ons over de mogelijke subsidieregeling die eraan kwam. Sinds dat moment hield de provincie ons goed op de hoogte van de ontwikkeling van deze regeling en het moment dat deze opengesteld werd." Het kostte

ChemCom niet veel moeite om gebruik te maken van de mogelijkheden, blikt Van der Sluis terug. "Ja, je moet even de tijd nemen om alle formaliteiten goed op papier te zetten." Een relatief kleine moeite voor een grote opbrengst: "De RIG is voor ons een belangrijk instrument om buitenlandse partners te bewegen voor een langjarige strategische samenwerking. Doordat dit lukte, droeg de subsidie bij aan behoud van werkgelegenheid en verbetering van de continuïteit van onze onderneming." En als de RIG er niet was geweest? "Dan zou het een stuk lastiger zijn om buitenlandse bedrijven activiteiten te laten ondernemen. Groningen komt vanwege aardbevingen immers negatief in het nieuws. Deze subsidie legt gewicht in de schaal aan de positieve kant van de afweging om te kiezen voor Delfzijl."

REGIONAAL

Ook regionaal zijn er vaak hulpbronnen beschikbaar. De belangrijkste bron voor subsidies is het EFRO, het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Nederland is hiervoor in vier regio's opgedeeld: Noord, Zuid, West en Oost. Een belangrijke voorwaarde is dat de Nederlandse overheid of bedrijven zelf moeten cofinancieren. De huidige subsidieperiode loopt tussen 2014 en 2020. Ieder van de vier landsdelen heeft zijn eigen thema's waar bedrijven op kunnen inspelen. Ook heeft ieder gebied een bureau dat meer kan vertellen over de mogelijkheden. Voor alle regelingen geldt dat de focus ligt op het mkb (dus zelfstandige bedrijven met maximaal 250 werknemers). Normaal zijn het namelijk de grote bedrijven die hun weg wel weten naar de regelingen, terwijl mkb'ers minder makkelijk personeel kunnen vrijmaken om aanvragen te schrijven.

EFRO WEST

Via 'Kansen voor West II' is geld beschikbaar voor drie onderwerpen. 113 miljoen euro is weggelegd voor innovatie in het mkb. Hiermee kunnen kleine bedrijven samenwerkingen aangaan met kennisinstellingen en de ontwikkeling van nieuwe producten financieren. Voor het bereiken van een koolstofarme economie ligt 36 miljoen klaar, onder meer voor projecten die CO₂ en energie besparen of alternatieve energie bevorderen. Het derde onderwerp, stedelijke ontwikkeling, wil met 33 miljoen euro de mismatch op de arbeidsmarkt verkleinen en meer bedrijven aantrekken. Hierdoor moeten er meer banen ontstaan én moeten bedrijven eenvoudiger aan goedgeschoolde werknemers kunnen komen.

EFRO ZUID

Chemie (en materialen) is een van betrokken Topsectoren bij de Regionale Innovatie Strategie voor Slimme Specialisatie (RIS3) van Zuid-Nederland. Aan deze strategie is het EFRO-subsidieprogramma OPZuid 2014-2020 gekoppeld. Er liggen hier dus kansen voor chemiebedrijven om subsidie aan te vragen voor projecten die zich richten op innovatie of de overgang naar een koolstofarme economie. Vooral het mkb maakt kans op een bedrag uit de beschikbare 114 miljoen euro. Bij de eerste openstelling, die in april 2014 van start ging, waren al diverse chemieprojecten betrokken. Bij innovatiebevordering denkt OPZuid vooral aan cross-overs tussen nationale (*life sciences and health*, biobased, logistiek en maintenance) en internationale (*hightech systems*, chemie en agro-food) topclusters. Ook samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en regionale overheden behoort tot de mogelijkheden.

EFRO OOST

Het Europese subsidieprogramma van de provincies Overijssel en Gelderland heet OP-Oost (oftewel Operationeel Programma EFRO 2014-2020). OP-Oost focust op voeding, gezondheid en technologie en wil via

100 miljoen euro subsidiegeld vooral het mkb helpen. Zo krijgen de concurrentiekracht en werkgelegenheid in Oost-Nederland een duwtje in de rug.

Het programma kent zes regelingen. Hiervan zijn er vier interessant voor chemiebedrijven. OP-Oost is in eerste instantie bedoeld voor bedrijven uit de Agro & Food, Health, Energie- en Milieutechnologie (EMT) en Hightech Systemen en Materialen (de zogeheten S3-sectoren). Chemiebedrijven kunnen vaak als partner meedoen.

EFRO NOORD

Het geld van EFRO Noord (via het Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland) is bedoeld voor de provincies Groningen, Friesland en Drenthe en wordt beheerd door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Tot 2020 verdeelt SNN 103,5 miljoen euro onder bedrijven en kennisinstellingen, aangevuld via cofinanciering door de landelijke en regionale overheden. Ook Noord-Nederland zet in op innovaties in het mkb en het realiseren van een CO₂-arme economie, aangevuld met het creëren van nieuwe banen. SNN werkt met kortlopende tenders en calls, waarbij externe experts de aanvragen beoordelen. Alle beschikbare mkb-subsidies zijn terug te vinden via de beslisboom op de website 123subsidie.nl, terwijl nieuwe openstellingen worden aangekondigd op www.snn.eu. Een belangrijk nieuw onderdeel van het Noordelijke subsidieprogramma is de VIA-regeling, Versneller Innovatieve Ambities (zie ook www.snn.eu/via). Deze subsidie wil innovatie en economische ontwikkeling in het midden- en kleinbedrijf aanjagen. Werken meerdere mkb'ers samen, dan krijgen zij een hoger subsidiepercentage. Ook is er binnen de VIA een apart budget voor projecten die de CO₂-uitstoot verminderen. Subsidies zijn beschikbaar voor projecten waaruit een nieuw product, dienst of proces volgt én die bijdragen aan een beter milieu (zoals via energie-efficiëntie of schoon water).

De plannen van de commissie-Willems ter versterking van chemiecluster in Delfzijl speelden een belangrijke rol bij de subsidieregeling.

FOTO: ANP

REGIONAAL

REGIONALE INVESTERINGS-STEUN GRONINGEN

Het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) voert ook een subsidieregeling uit voor ondernemingen in het Eemsdelta-gebied en op de Zernike-campus, het universiteitsterrein van de Rijksuniversiteit Groningen. Bedrijven die besluiten hier (meer) actief te worden, kunnen aanspraak maken op de Regionale Investeringssteun Groningen (RIG). De RIG is in 2014 gelanceerd om nieuwe plannen voor investeringen een extra steun in de rug te geven. De subsidiepot volgt uit de adviezen van de commissie Willems om nieuwe bedrijven te laten samenwerken met de chemie-industrie en andere bestaande sectoren in Groningen. De inhoud van de pot, 40 miljoen euro in de periode tot 2018, is voor de helft afkomstig van het

ministerie van Economische Zaken. De andere helft is afkomstig van de Economic Board Groningen en de Provincie Groningen.

De RIG loopt van 2014 tot 2018 en opent ieder jaar een tranche voor nieuwe aanvragen. De 10 miljoen euro van 2014 is al op, voor 2015 (ook goed voor 10 miljoen euro) is nog een aantal miljoen beschikbaar, en naar verwachting gaat begin 2016 de derde tranche open. Voor aanvragen geldt dat wie het eerst komt het eerst maalt, dus strekt het tot de aanbeveling om zo snel mogelijk een verzoek te doen.

Er zijn vier soorten projecten die in aanmerking komen voor geld uit de RIG: nieuwe vestiging, productiewijziging, bedrijfsuitbreiding of diversificatie van activiteiten. Veel van de tot nu toe ingediende verzoeken richten zich op diversificatie en

vestiging.

Ingezonden projecten moeten minimaal een miljoen euro kosten. Gehonoreerde verzoeken krijgen hiervan minimaal 7 en maximaal 30 procent vergoed via de RIG. Het SNN kijkt hierbij naar meerdere criteria, zoals bedrijfsgrootte (kleine bedrijven krijgen meer steun), mate van innovatie, samenwerking met opleidings- en kennisinstellingen en hoeveelheid banen die er ontstaan. Het geld is expliciet niet bedoeld voor onderzoek. Een bedrijf moet dus al een uitontwikkelde en bewezen technologie hebben. De subsidie is beschikbaar voor de meeste industriële sectoren, waaronder de chemie. Er zijn ook al meerdere chemiebedrijven die succesvol aanspraak maakten op de RIG, zoals Chemcom, PPG en Syncom.

'Veel organisaties kennen de generieke subsidieregelingen niet goed genoeg'

LINKS

INNOVATIELINK

www.innovatielink.nl

RVO

www.rvo.nl/subsidies-regelingen
www.chemiewijzer.nl

NWO

www.nwo.nl/financiering

EFRO

Noord-Nederland:
www.snn.eu, www.123subsidie.nl

Oost-Nederland:

www.go-oostnederland.eu

Zuid-Nederland:

www.op-zuid.nl

West-Nederland:

www.kansenvoorwest.nl

HULP NODIG?

Er is een levendige markt van adviesbureaus die organisaties door het oerwoud van subsidiemogelijkheden loodsen. In biotechnologie zijn bijvoorbeeld Dynova en RTE Adviesgroep gespecialiseerd, terwijl voor energie- en milieusubsidies partijen als Balance, DRV en Linders klaarstaan. Een goede manier om een geschikt bureau te vinden is via de website van de Nederlandse Vereniging voor Subsidieadviseurs (NVAS). Op www.nvas.nl zijn de adviesbureaus te selecteren op basis van onder meer locatie en specialiteit.

Een van de 'gidsen' is Subvention. Directeur Bernhard Scholing legt uit hoe het werkt: "Als een chemiebedrijf van plan is om een nieuwe fabriekshal te bouwen of een productielijn aan te passen, dan beoordelen wij of het plan matcht met een subsidieregeling. Vervolgens rekenen we door of het plan écht leidt tot kostenbesparing. Daarna doen wij de aanvraag, wat varieert van het invullen van een formulier tot het schrijven van een projectplan."

Er zijn volgens Scholing grofweg drie mogelijkheden voor steun: investeringssubsidie (geld), fiscale subsidie (extra aftrekposten) en verruimde financiering (via rentevoordeel of laagdrempelige financiering). De laatste zet volgens hem voor de chemie niet echt zoden aan de dijk. Hij merkt dat chemiebedrijven vooral de fiscale subsidies vaak over het hoofd zien. Ook kennen veel organisaties de generieke subsidieregelingen niet goed genoeg om te weten dat er mogelijkheden zijn voor hun projecten. ■